

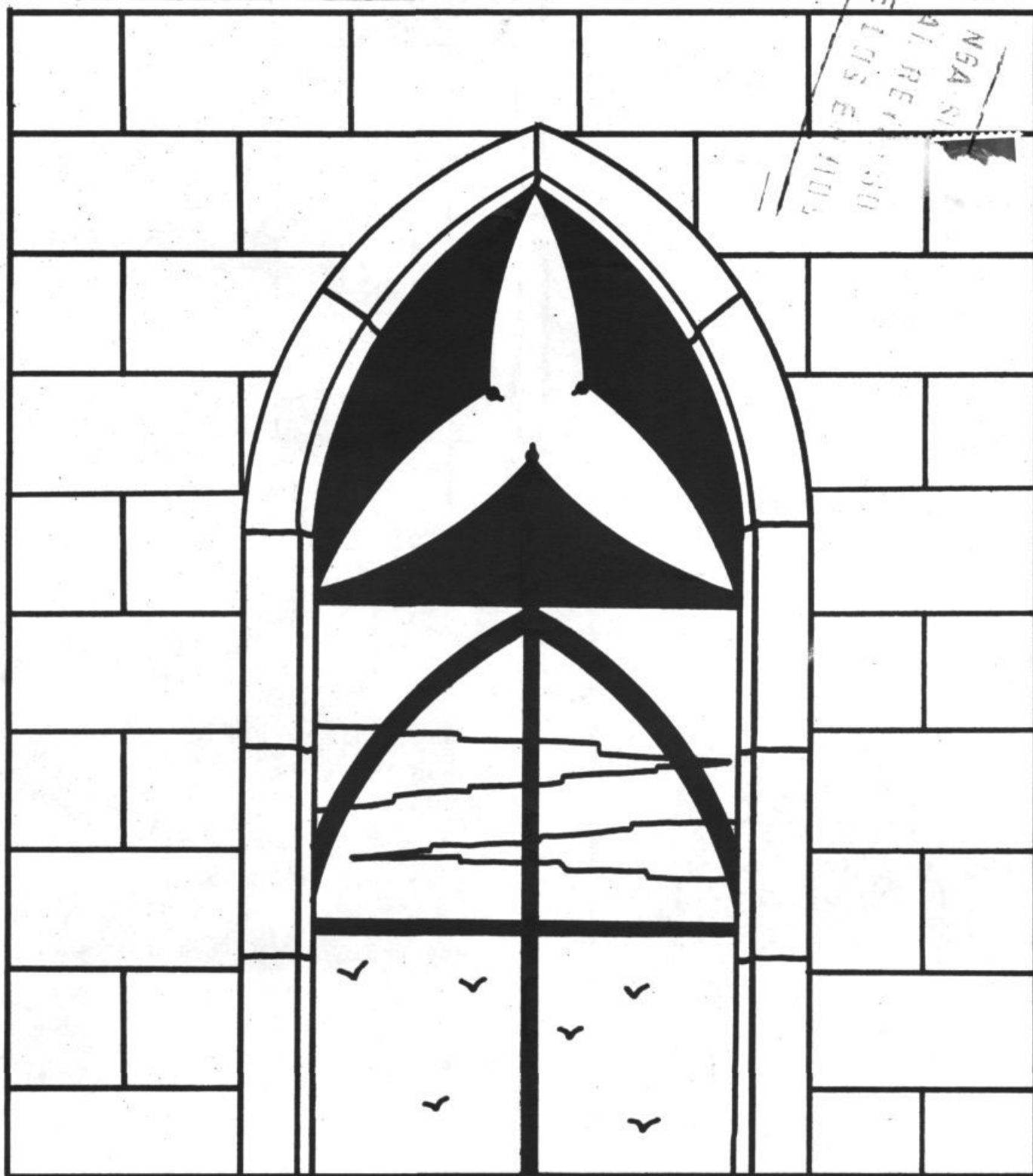

Sant Joan

Nº 193 - 5 DESEMBRE 1.986

REVISTA QUINZENAL

Revista SANT JOAN

Nº 193 - 5º de desembre de 1.986

Edita: Centre Cultural de Sant Joan

Adreça: Carrer Princesa, 24

Imprimeix: Apóstol y Civilizador (Petra)

Depòsit Legal P.M. 2-1979

DIRECTOR: Carles Costa Salom

REDACTOR EN CAP: Jaume Bonet Company

EQUIP DE REDACCIÓ:

Toni Bauçà Matas

Francisca Barceló

Josep Gayà Rotger

COL.LABORADORS

Miquel Florit Huguet

Joan Jaume Nigorra

Antònia Costa Bauçà

Maria Company Nicolau

Benigno Company Pérez

Josep Mayol Florit

Toni Bonet Company

Vicens Terrasa

Jaume Mola

NOTA:

Els articles publicats en aquesta revista expresen únicament l'opinió dels propis autors.

Si me ves fiero, y horrible,
vuelve al revés y hallarás
un rostro afable y sensible.

Nadie pretenda mi amor,
pues si vuelve encontrará
al Sultán, que es mi señor.

Día	PRECIPITACION mm	METEOROS OBSERVADOS			VIENTO DOMINANTE	Nombre de la Estación	
		m	t	n		San Juan I	Número
1					Provincia	BALEARES	41-0
2					Mes	NOVIEMBRE	Año 1986
3					Observador	MATEO BARCELÓ MATAS	
4						634	
5					Suma		
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13	6'5				NE		
14							
15							
16	2'5				NE		
17	73'5				NE		
18							
19							
20							
21							
22							
23	3'5				NE		
24	1'5				NE		
25							
26							
27	6'5				NE		
28	8'5				NE		
29	2'5				NE		
30	2'5				NE		
31							
Precipitación total del mes					54'5	mm	

NUMERO DE DIAS DE:	
Lluvia	●
Nieve	*
Granizo	△
Tormenta	⚡
Niebla	☁
Rocío	☂
Escarcha	❄
Nieve cubrió suelo	☑

DIAS PRECIPITACION	
< 0,1 (ip.)	
> 0,1	
> 1,0	
> 10,0	
> 30,0	

PRECIPITACION MAXIMA EN UN DIA	
23'5	mm. día 12

Viento dominante	
En los días de lluvia	NE
En el día de más lluvia	NE

SUMARI

Meteorologia

De per la vila

Enguany també farem vacances
a Mallorca

Presentació del llibre "Històries i Memòries" de Miquel Gayà
Presentació del llibre a Barcelona

Prensa Forana

Quiste Hidatídico

La Objeció de Conciència

NOTICIESMaquinària agrícola

Acaba el temps fixat -desembre de 1.986- per matricular la maquinària agrícola que estigui sense matricular (tractors, remolcs, recol.lectora, etc.) Es necessari fer aquesta operació, perquè a partir de l'any 1.987, totes les màquines hauran de passar la revisió.

Mes robetoris a Sant Joan

Ja ens resulta normal, que quasi tots els caps de setmana es produeixin robetoris a cases del nostre poble. Si be es ver que lo robat no puja molt i les persones afectades no fan les corresponents denúncies, no es menys preocupant aquest nou procediment a Sant Joan, d'entrar a casa d'altri i dur-sén els doblers que troben.

Nova revista

A Manacor fou presentada, el divendres dia 28 de novembre, la nova revista Setmenari de la que es Director el conegut Antoni Tugores Manresa.

Desitjam a la nova publicació, impresa a tallers propis, una llarga vida plena d'èxits.

Ramon Llull

Aquest any han estat nombrosos els actes que s'han organitzat a fonals de novembre i principis de desembre, per tal de commemorar la festa del Beat Ramon Llull. El Consell Insular de Mallorca, l'Universitat de les Illes Balears, el Centre d'Estudis Teològics de Mallorca, la Societat Arqueològica Lul·liana, l'Ajuntament de Ciutat i altres, son els qui han cuidat de l'organització i patrocini de concerts, conferències i actes religiosos.

30 ANIVERSARI

La Peña Motorista San Juan, celebrarà el pròxim dia 7, la diada del 30 Aniversari de la seva fundació. Els actes seran gairabe com els de cada any. A les 12 hi haurà missa que celebrarà el Canonge Mn. Bru Morey, a la que hi cantarà la soprano Maria-José Martorell. Llavors serà servid als associats i convidats el tradicional dinar de matances.

TERCIARIS FRANCISCANS

Un grup de terciaris franciscans de Palma, durant la seva visita a Petra, el passat diumenge dia 30, s'aturaren a Sant Joan, a on el Dr. Bartomeu Font Obrador, els donà una conferència damunt la vida i obra del religiós franciscà Fra Lluís Jaume, un santjoaner que estant a la Missió de San Diego de California, el temps de Fra Juníper Serra, fou martiritzat. Després visitaren la casa a on es diu que va nèixer Fra Lluís Jaume.

AJUNTAMENT

En quant a notícies municipals podem dir que l'Ajuntament del nostre poble, acollint-se al pla d'equipaments esportius, ha sol·licitat de la Conselleria d'Esports, a través del Consell Insular de Mallorca, una ajuda per dur endavant un projecte d'enllumenat al camp de futbol. La col·locació de sis torres de ferro amb els seus corresponents focs, instal·lació i connexions, que substituïra a l'actual ja que es troba en molt mal estat, té un pressupost de més de quatre milions de pessetes.

CONFERENCIA

La Cooperativa Agrícola de Sant Joan, ha anunciat pel dijous dia 4 en el seu local social, una conferència a càrrec de l'Enginyer Agrònom Jaume Galmés i que tractarà el tema de "Llevors i fertilitzants", l'acte està patrocinat per "Sa Nostra", i al final es servirà un refrigeri.

HA ARRIBAT L'HIVERN

Aquestes darreres setmanes la meteorologia a la nostra illa ha canviat cap a l'hivern. El fenomen enomenat "gota freda" ha produït precipitacions d'aigua i calabruix, amb bastants de litres d'aigua caiguda.

En el mes d'octubre foren 104 litres i en el novembre 54 litres. I a més d'això les temperatures han baixat bastant de graus i la gent ha tret les mantes, abrics i roba gruixada.

SA COVA.

El restaurant que la família Gayà Rotger esta preparant a Sa Cova, es pot dir que ja està per rebre els clients interessats amb la cuina mallorquina, ja que pareix esser que serà l'especialitat de la casa.

El local molt espaiós, està molt ben decorat amb objectes i eines de la pagesia, els voltants fan un conjunt agradable a on la verdor i les flors que envolten la gran piscina, son la principal decoració.

Enhorabona.

Llibres

L'Ajuntament de Calvià ha publicat un llibre, que es la biografia del músic d'aquell poble Pere-Josep Cañellas i Jaume (1.845-1.922).

La Conselleria de sanitat i Seguretat Social del Govern Balear, ha editat un llibre que es la tesi doctoral de José-Alfonso Ballesteros Fernández. El seu títol, "Planificació hospitalaria en Mallorca para situaciones de catástrofe". Te una extensió de 256 pàgines més 10 de presentació.

Quintos

El diumenge dia 30 passat, els quintos i quintes nascuts l'any 1.925, o sia, que aquest any han cumplit 61 anys, es reuniren acompanyats dels seus marits i esposes per celebrar una didad de companyerisme. Al demati assistiren a missa i despres dinaren al restaurant de Can Tronca.

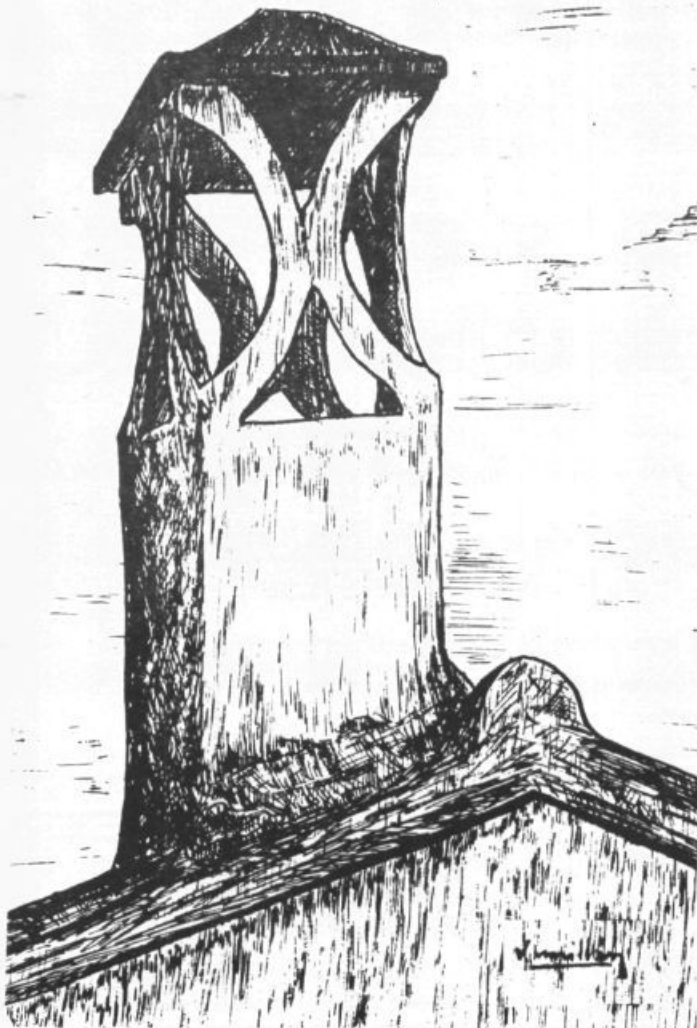
Molts anys a tots.

Pintura de la Verge de la Consolació.

Aquesta fotografia que avui els oferim es una col.laboració de Nicolau Tous i com podeu veure, a pesar de l'oscur de la pintura, es tracta d'una interpretació de la Mare de Déu de la Consolació que actualment està al cor de l'església del Monestir de Sant Jeroni de Ciutat.

Podeu observar que a la ma dreta i du un veixell i abaix hi ha persones penant.

COMUNITAT AUTONOMA DE LES
ILLES BALEARS

ENGUANY TAMBE FAREM
VACANCES A MALLORCA

ASSOCIACIO PREMSA FORANA

De Barcelona a Ca'n Picafort

Pujam a l'avió a Barcelona, i abans de fer una lectura atenta a dos articles del diari, ja ens trobarem sobre la costa mallorquina, i els relleus impressionants del Puig Major, i de tota la seva serra amb el Castell d'Alaró del qual recordam un dinar de porcella i de deliciosos acompanyaments que la boca se'ns fa aigua. Si la cuina és una ben evident manifestació de la cultura d'un poble -i sobre això ja no hi ha discussió possible- ben justament es pot dir que Mallorca, per aquesta i els seus fruits de terra i de mar, ocupa uns dels primeríssims llocs del món. I deixeu-me dir després de sobrevolar l'estudiada i feliç quadrícula dels camps verds de diversos tons i la seva fina disseminació de casetes, a la manera d'altre poble i d'altra gent: Déu guardi Mallorca!

Tan bon punt arribem, anirem a fer una visita a la ciutat i a la seva lluminosa i finíssima badia i deambularem pels seus carrers, i pel Born, i anirem a la Catedral per veure'n i respirar-ne el seu interior tan clar com no trobaríeu en cap altra catedral gòtica del món, i la seva originalíssima i sensacional decoració de Gaudí. I també ens acostarem a mirar-nos tota l'orfebreria d'aquell gòtic de pedra ataronjada de la Llotja i Monti-Sion, i la finesa de Sant Francesc, i el seu sepulcre de Ramon Llull i el seu tan serè i gran i avocador i místic claustre i l'escenogràfic Castell de Bellver, tan ben dibuixat i tan bellament bastit, al vells palaus, i els seus patis i les seves cisternes amb "les entrades famoses -entrades gegants -totes harmonioses, totes ressonants" -com diu en Miquel dels Sant Oliver. I tot això ho farem part a peu, part caminant, i part amb el taxi que condueix un homo de Muro que, de molts anys, és el nostre guia i pel qual no hi ha cap secret a l'illa, i és la discreció, la serietat, el seny i la bondat.

I també, ben segur, visitarem unes coves, i la impressionant estança de déus i herois del Torrent de Pareis, i la seva Calobra en el qual vàrem oir, fa uns pocs anys, una inoblidable "Balanguera". I també, si Déu ho vol, anirem a Soller i al seu port amb el tramvia de joguina a enlluar-nos de la glòria del seu sol i del seu mar i dels seus tarongers i dels seus silencis i de la seva laxitut. I, si també és possible, ens arribarem a Miramar per tal de posar damunt d'aquelles mudes pedres unes senzilles flors a menra de record de la gegantina figura del Doctor Il·luminat que fou Ramon Llull, i a Valldemossa amb el seu llegendari record a la Beateta.

I arribarem a la fi, al món, al nostre món de Ca'n Picafort, la badia d'Alcúdia, plena de mar, de llum, i de pins i d'aroma, i farem la nostra vida de cada dia en aquest anexe de l'Hotel Jaume II, sota la matriarcal vetlla d'una padrina que és un tresor i el bon saber fer i bon govern de l'amo Miquel Puigserver. I farem cada dia el nostre bany de sol i de mar a la nostra platja de cada dia que és la de Son Bauló, tan feta a la nostra mida en aquella zona d'aigua tèbia i tan clara on trobes més d'un peix que et besa els peus. I viurem amb tots els entrenyables veinats de Ca'n Picafort, margalidans, poblers, mureros, i inqueros que de Ca'n Picafort n'han fet la seva segona casa. I anirem cada dia a fer les nostres passetjades de tarda i de vespre pel passeig de vora la mar i a prendre al Bar Viena un estudiat gelat mig de pirotècnia mig de fira que encaixa tan bé en l'hora i la placidessa i la musical calma de l'ambient. I anirem cada dia a cercar el nostre periòdic a Casa Rossa o a Can Grimalt, i anirem als diumenges a la Parròquia on s'ha sabut donar mallorquinitat i l'europeisme que el Vaticà II i l'hora del nostre món d'avui

demana. I visitarem també els petits o grans supermercats: el de s'Aspa, Can Canals, tan ben provits sempre de formatge de tota mena, el de can Serra on trobarem especialment un gran assortiment de carns i uns colomins que en mans d'una bona cuinera esdevindran senzillement inoblidables i Can Perelló on sempre tenen un magatzem inesgotable de fruita i dels millors i més ben elaborats suc de fruits.

Lloat sigui Déu que els nostres dies a Barcelona són ben comptats i que ja no hem de tardar gaire a compartir, amb tants i tants bons amics, l'aire i les silencioses i fines hores d'aquest Ca'n Picafort, on mai hi hem sentit estranys i sempre l'hem sentit nostre.

Lluís Sorribes i Mas
Revista CAN PICAFORT

Carles Costa

Joan Barceló Matas
Batlle de Sant Joan

Reportatge

6 - 234

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE "HISTÒRIES I MEMORIES"

A Sant Joan tenguèrem el dissabte passat dia 29 de novembre un acte cultural roganitzar per l'Ajuntament del poble, amb motiu de la presentació del llibre "Històries i Memòries" del nostre poeta i escriptor Miquel Gayà i Sitjar. Presentà l'acte el Regidor de Cultural Carles Costa i va fer la presentació del llibre el nostre Batlle Joan Barceló Matas que amb una retòrica den depurada, va anar descrivint l'obra, la qual catalogà de ben estructurada, d'estil modernista i de ploma sutil i en l'elogi que feu de l'escriptor l'enomenà, conrador de les nostres lletres.

Parla després Josep M. Llopart de la Peña que la definí com una obra lingüística depurada i d'una gran bellesa. Llavors parlà l'escriptor i periodista Gaspar Sabater Serra, qui també va tenir frases d'elogi cap a l'autor i el llibre, la primera part de l'acte acabà amb unes paraules d'agraïment de Miquel Gayà, cap a l'Ajuntament que ha patrocinat la publicació i cap els editors i demés persones que han fet possible que el llibre vegés la llum.

Després de servir un succulent sopar, hi va haver algunes intervencions d'adhesió a l'homenatge. Parlaren l'editor Francesc Moll, Josep M. Casazayas, Maria Catany, les filles del poeta Guillem Colom, Rafel Bordoy, Gabriel Barceló, Dolors Corbella i Joan Jaume entre altres. Al final l'autor dirmà dedicacions del llibre, entre abraçades i felicitacions dels assistents santjoaners i d'altres indrets de Mallorca que s'havien desplaçat a Sant Joan per demostrar el seu afecte cap a l'amic escriptor i poeta Miquel Gayà i Sitjar.

Josep M. Llompart de la Peña

Josep M Casazayas

Gaspar Sabater Serra

Maria Catany

Francesc Moll

Lourdes Colom

El dijous dia 27 de novembre tengué lloc a la seu dels Amics de Mallorca a Barcelona, la presentació del llibre "Histories i Memòries" del poeta santjoaner Miquel Gayà. Cuidà de la presentació Josep M Casazayas, Advocat molt conegut a la Ciutat Comtal.

En aquells dies La Vanguardia publicà l'article que els oferim a continuació.

MIQUEL GAYA
"MEMORIES I HISTORIES"

Miquel Gayà i Sitjar, aquest mallorquí que fa tan bona feina des de fa anys, nascut a Sant Joan de Sineu el 1.917, poeta que és i assagista, que ha sabut posar a les mans del poble la creació literària tan bona de Maria Antònia Salvà; de Llorenç Riber, de Miquel Costa i Llobera, de Joan Alcover, i de tota l'Escola Mallorquina, ens ha donat ara el seu llibre de "Memòries i Històries" que ha publicat l'Editorial Moll dins la seva col·lecció "Els treballs i els dies". Li ha posat el pròleg Josep Massot i Montaner, mallorquí com ell, company de joventut, que en diu que aquestes memòries de Miquel Gayà són una mostra excel·lent de com la majoria dels catòlics mallorquins del temps de la República associaven, com ell mateix confessa, l'Església amb la dreta...I si Miquel Gayà mateix no vacila a explicar quin era el seu estat d'ànim en començar la guerra civil, favorable del tot al bàndol revoltat, ben aviat s'aniria adonant de les coses que no anaven. I un d'aquests aspectes fou la dura represió en aquella Mallorca de la llengua i la cultura catalanes, que va empènyer a Miquel Gayà -i ho explica en termes ben emotius i precisos- a ingressar ben aviat als arrels de la resistència cultural clandestina.

En aquest primer volum de les seves memòries, Miquel Gayà hi evoca amb amoció una infantesa humil i de foravila, l'adolescència a Lluc, la tragèdia de la guerra civil i els inicis d'aquella resistència cultural. Josep Massot hi fa observar que els capítols d'aquest llibre referents als anys de la guerra civil -en un d'ells hi surt la figura del poeta mossèn Pere Ribot, que havia hagut de fugir d'aquí per salvar la pell- són un testimoniatge precis i variat d'una colla de fets dels quals

Rafel Bordoy

Gabriel Barceló

Joan Jaume

en general tothom parla a l'engròs i sense comprometre's. S'hi viu la manca d'ordres i d'organització, el poc entusiasme de molts de suboficials i soldats i el progressiu canvi de la situació des de l'arribada de l'aviació l'aviació italiana, el desembarcament a Portocristo del capità Bayo, amb la mort de centenars de soldats de l'expedició, mal enterrats que havien d'ésser pels seus companys i la brutalitat d'alguns defensors de l'illa "que es rabejaren en els enemics morts i que afusellaren en vint-i-quatre hores tots els presoners, homes i dones". Llibre apassionant aquest -té més de tres-centes pàgines-, que és un testimoni fidelíssim d'un temps, d'un país i de la pròpia experiència de l'excriptor que és Miquel Gayà.

Radiotelegrafista, feia de soldat al front de Son Servera durant el desembarcament frustrat dels soldats republicans del capità Bayo, els capítols de "La terra del desert" són la vida mateixa tan terrible d'aquells temps de Mallorca amb represions sense gens de pietat, com en diu, per una banda i l'altra quan "els legionaris cridaven de satisfacció i eufòrics, n'hi havia que duïen un collar amb orrelles passades per un fil, tallades als cadàvers de l'enemic". Era el temps, en què com ho esmenta, l'atmosfera entencatalanista s'anava congriant a Mallorca.

J. V.

Miquel Gayà i Sitjar autor del llibre "Històries i Memòries"

**"LA PREMSA FORANA ES UN
FENOMENO DEL QUE TODOS
LOS MALLORQUINES NOS
DEBEMOS SENTIR MUY
ORGULLOSOS"**

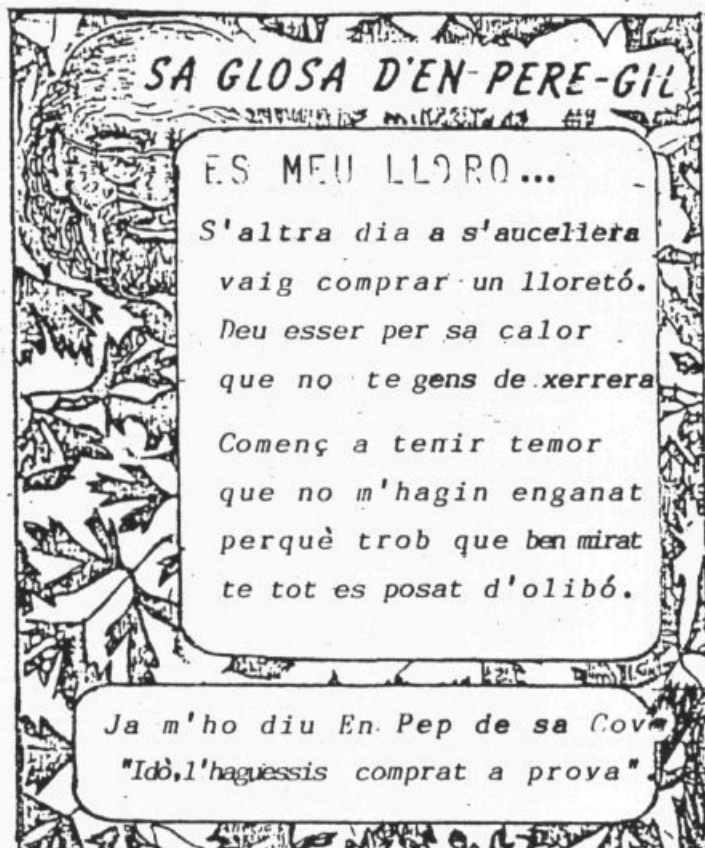
PREMSA FORANA

Si hace unas semanas en la revista Can Picafort, era el candidato del PSOE Francesc Triay, el que apoyaba a "Prensa Forana", declarando el interés de los socialistas en presentar al Parlamento una ley que regule las ayudas y subvenciones a este colectivo de revistas que se editan en la mayoría de los pueblos de Mallorca. Ahora es el líder del CDS Xisco Quetglas, el que ha manifestado a la misma revista Can Picafort, lo que a continuación transcribimos:

-El fenómeno de la prensa forana es un fenómeno del que todos los mallorquines nos debemos sentir muy orgullosos. Representa una vitalidad social que han producido casi espontáneamente los pueblos de Mallorca y que debemos cuidar y mimar porque también es absolutamente excepcional en nuestro contexto cultural. Me preocupa que se vaya a poner en marcha ya la mentalidad ordenancista y reguladora del PSOE. Yo creo que hay que ayudar, no regular. Otra cosa es el tema de las ayudas, que nosotros siempre apoyaremos. Se ha de hacer una ley de ayudas, no de regulación de actividades con criterios absolutos de objetividad, que elimine cualquier riesgo de vinculación partidista a las ayudas, cosa que también me preocupa de una regulación socialista de la materia-.

CONSOLAT DE SÓLLER A CIUTAT:

QUISTE HIDATIDICO

Junto a las fiebres de Malta y otras enfermedades que iremos viendo, el quiste hidatídico forma parte de las enfermedades que calificábamos de zoonosis; es decir, enfermedades que padecen los animales y nos transmiten a los humanos. Es preciso que quede claro una cosa: no siempre está enfermo el animal transmisor; a veces no se sabe de la enfermedad si no se analiza; pero el hombre siempre la padece, si es infectado. Las cabras portadoras de fiebres de Malta pueden parecer, a primera vista, sanas; pero la enfermedad transmitida al hombre se manifiesta siempre.

El quiste hidatídico no es muy conocido en nuestra bella isla; se llama también "QUISTE PERRUNO", muy conocido en Extremadura, Andalucía y otras regiones.

El protagonista infectado en este caso es el fiel y obediente PERRO, quien transmite la enfermedad por la saliva o las heces. El productor de la enfermedad es un pequeñísimo gusanito que es capaz de vivir en los intestinos de los perros. De aquí el hombre puede enfermar contagiándose de dos posibles maneras:

(A) Directamente: tocando la saliva de los perros o sus excrementos y llevándose la mano sin lavar a la boca; o por los besitos a los perros.

(B) Indirectamente: El perro al beber o defecar en sitios donde el agua se usa para consumo público (ríos o pozos); en Mallorca menos frecuente ya que no hay ríos y en las cisternas payesas es más difícil que lleguen las heces o saliva de los perros.

Sea como sea, el gusanito llega al humano por vía digestiva; por la boca y de aquí va principalmente a tres sitios:

- 1º al hígado
- 2º al pulmón
- 3º a los intestinos.

Más de uno se preguntará como puñetas puede ir del estómago al pulmón el desgraciado de bichito si vemos claramente (quant feim matances) que no hay comunicación entre estos órganos. Pues muy sencillo; el gusanito o incluso parte de él va a través de la sangre que si estamos seguros que se pasea por todo. También por vía sinfática; pero este tipo de circulación se conoce menos y no la tendremos en cuenta.

Una vez cómodo en su sitio; donde quisiera que esté, se rodea de una cápsula como un globo y empieza a crecer. Esto a veces es la clave del diagnóstico y de los síntomas del enfermo: Aparece un bulto más o menos grande; a veces como la cabeza de un niño.

Los síntomas son variados: A veces el enfermo acude a consulta porque nota un bulto en su vientre; otras veces se descubre por casualidad practicando radiografías por otro motivo. Si está en pulmón suele dar cansancio. Puede aparecer picor por todo el cuerpo,

no es raro; es como si se tratara de una alergia; ya que el cuerpo lo interpreta como algo extraño a él.

El único tratamiento posible es la operación que siempre tiene éxito.

Medicina preventiva.

No hay vacuna para prevenir a los perros. Los que transmiten la enfermedad la cogen de otros perros. Lo mejor es prevenirla. ¿Cómo?

NO BESAR A LOS PERROS, no es señal de cariño, sino de estupidez; no comprendo como ciertas personas tienen asco de los campesinos porque se ensucian con su trabajo, o porque comen con las manos no demasiado limpias porque llevan restos de grasa "morques", o de tomatera que tanto ensucia, y sin embargo tocan a los perros comiendo, o los besan !HORROR! y esto es señal de distinción (para ellos, claro). Acaso no es más higiénico comer debajo de una "enramada" en el campo, aunque no se esté lejos del estercolero, de la boveria o en "ses solls" que comer con cuatro tenedores, dos cucharas, tres cichillos, 5 platos en un piso con pelos de perro por todo y besando al dañino animal?

La virtud está entre dos extremos siempre.

Tocando lo menos posible a los perros lavarse las manos siempre antes de comer. Evitar que los perros hagan sus deposiciones cerca de aguas utilizables para regar o beber; pues las verduras pueden, una vez infectadas, ser fuentes de contaminación.

AZUCAR ¿EN LA ORINA O EN LA SANGRE?

Varias veces me ha llamado la atención una pregunta formulada por gente diabética. Al decirles que tienen azúcar lo primero que me han preguntado ¿donde lo tengo, en la sangre o en la orina? A veces he oído comentarios tal como este: "Yo tengo azúcar en la orina. Pepa lo tiene en la sangre, que es peor?

Queridos lectores: es lo mismo. Se padece diabetes o no se padece. Normalmente no hay azúcar en la orina; pero si aparece es porque en la sangre hay demasiado; o sea; la persona en cuestión es diabética. El riñón se encarga de manera muy sabia de no dejar pasar el azúcar hacia la orina; lo deja en la sangre. Lo que pasa en los diabéticos es que el páncreas, lo que

llamamos "melsa" (que no corresponde a este órgano; pero así lo entendemos) no fabrica la cantidad de insulina apropiada; esta sustancia es el camión de transporte del azúcar de la sangre al hígado y a los músculos, al haber menos "camiones" el azúcar queda en exceso en la sangre y el riñón no tiene más remedio que dejarlo pasar y va a la orina, o sea, el que tiene azúcar en la orina los diabéticos y lo es su sangre y orina.

De todas formas, el riñón tolera ciertas cantidades excesivas de azúcar en sangre y no lo deja pasar a la orina, por un mecanismo llamado dintel renal de glucosa; el tema es complicado y no entramos en él, solo decir que puede una persona tener el azúcar de la sangre un poco alto y no aparecer en orina; no es de diabético confirmado.

NOTA. Llamamos en mallorquín "sa melsa" a este órgano negruzco como el hígado, alargado que se aprovecha para los botifarrones o el frito; pero esto en medicina no es correcto; "melsa" es lo que en castellano se llama "bazo" y el páncreas que fabrica "insulina", en mallorquín se llama "lleteroles". No os hablo del "bazo" porque en el cerdo nunca ha podido verlo; no sé si lo tiene o no. Sirve para almacenar sangre y su rotura es causa de muerte en muchos accidentados. El bazo se puede estirpar sin peligrar la vida del enfermo; pero se se rompe y no se opera enseguida el accidentado muere por "hemorragia interna".

El médico que me puso en guardia sobre este error, porque yo llamaba "melsa" al páncreas, que así se llama en el cordero y cerdo, fue un eminente cirujano de Palma, yo no entro ni salgo de este tema, no soy lingüista, según él, el páncreas es "lleteroles".

Lo que si os aseguro es que el diabético tiene enfermo lo que solemos llamar "melsa" en mallorquín; no se puede vivir sin ella; a no ser en circunstancias muy difíciles; lo que sí es posible es cortar un trozo en caso de tumor, quiste u otra enfermedad.

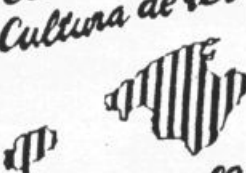
En otro tema hablaremos de porqué unos diabéticos hacen solo régimen, otros toman pastillas y otros tienen que ponerse inyecciones de insulina.

TONI

Centre d'educació
permanent a l'adult

ecco

*Cursos de llengua
i Cultura de les Balears*

gratuïts i a ca seva

INFORMACIÓ I MATRÍCULA

RADIO ECCA

Gilberts de Costelles, 2 - 1^a A TELS. 46 37 63 - 46 37 01

De DILLUNS a DIVENDRES de 9 a 11 i de 19 a 21 hores

PATROCINA E

CONSELL INSULAR DE MALLORCA